

LUTHERSK
KIRKETIDENDE

- 2014 -

Redigert av:
Professor Harald Hegstad
Kapellan Sunniva Gylver
Universitetslektor Sjur Isaksen
Sokneprest Anne Grete Listrøm

Redaksjonssekretær:
Prest/konsulent Eyolf Berg

149. årgang

JANUAR-DESEMBER 2014

FORLAGT AV LUTHER FORLAG; OSLO

Redaksjonelle artikler:

Ekteskapet – hva nå? (Harald Hegstad)	2
Barn og forkynnelse (Anne Grete Listrøm)	30
Grønn teologi? (Sunniva Gylver)	54
Stille (Sjur Isaksen)	78
Presteforeningens krise (Harald Hegstad)	106
Tallenes tale (Anne Grete Listrøm)	126
Dialog og luthersk selvforståelse (Sunniva Gylver)	154
Mindre vann, mer vin (Sjur Isaksen)	182
Grunnloven 200 år (Harald Hegstad)	210
Det er nå! (Sunniva Gylver)	238
Ord og toner (Anne Grete Listrøm)	274
Rekruttering (Sjur Isaksen)	302
De fattige hos oss (Harald Hegstad)	326
Til en prestekjole (Anne Grete Listrøm)	354
Ekklesiologisk beredskap (Sunniva Gylver)	374
Bibelstroskap (Harald Hegstad)	406
Døden – vår felles søster (Sjur Isaksen)	426
Mysteriet selvmord (Anne Grete Listrøm)	446
Tydeligere skille mellom stat og kirke (Harald Hegstad)	466
Et levende minne (Sjur Isaksen)	486
Avslutning (Sunniva Gylver)	510
Gudstjenstereformen – så langt (Anne Grete Listrøm)	538

Artikler og debattinnlegg etc.:

Lar antisemittismen seg forklare? (Torleiv Austad)	4
Jeg trenger ikke mikrofon... (Eyolf Berg)	8
Et forsøk på å bestemme "sunn religiøsitet" (Arild Romarheim)	10
En sørgelig sak (Olav Skjevesland)	13
Hinnomdalen eller helvete? (Svein Sannes Marthinsen)	15
Tekstrekker og helligdager (Morten Alsvik)	16
Å praktisere tro sammen (Jorunn Blindheim)	32
Ta sats – men vær nådig mot deg selv (Sindre Skeie)	33
Hva slags føde trenger barnet? (Silje Sørebo)	37
Når barn lærer (Jorunn Blindheim)	39
En av disse mine minste (Heidi Westborg Steel)	56
Misjonens forgrønning – norske og økumeniske perspektiver (Bård Mæland)	61
Prestens kall (Øystein Magelssen)	80
Ekteskap og likekjønnet samliv (Ole Chr. M. Kvarme)	86
Har Bispemøtet abdisert? (Per Kristian Aschim)	90
Jesu omskjærelse (Steinar Tosterud)	91
prekensamling.com (Kjell Olav Bø)	93
"Hellig Uro" (Magnus Moksnes Myhre)	94
Fra konflikt til kommunion (Ole Chr. M. Kvarme)	108
Paulus – i slakterbutikken? (Bjørn Sandvik)	111
Teologisk nei, men kirkelig ja til homovigsel (Ådne Njå)	113
Abrahams barn – et nytestamentlig perspektiv (Per Walle)	128
Bispemøtets rolle i ny kirkeordning (Harald Hegstad)	130
Er det som var et sosialt, kulturelt og økologisk eksperiment i 2007 blitt stuerent i 2013? (Svein Olaf Thorbjørnsen)	133
Seksualitetens sekularisering (Knut Alfsvåg)	141
Luthersk selvforståelse i møte med andre religioner (Simone Sinn)	156
Luthersk selvforståelse i møte med andre religioner/livssyn (Notto R. Thelle)	162
Å vere presteforening i ei krevjande tid (Gunnar Mindestrømmen)	168
Bispeembetet og kirkestyret (Christofer Solbakken)	169
Når dåpstillene synker (Per Kristian Aschim)	184

Oppslutning om dåp og kommunikasjon med dåpsforeldre (Ingar Seierstad)	186
Hvorfor vil dere at barnet deres skal døpes? (Sjur Isaksen)	194
Bispemøtet som saksbehandlingsorgan for Kirkemøtet (Harald Hegstad)	197
17de mai 1914 (Redaksjonell artikkel i Luthersk Kirketidende 16. mai 1914)	211
Fri til å tale, tru og tene (Olav Fykse Tveit)	212
Grunnloven og Den norske kirke (Ole Chr M Kvarme)	222
"Etter måltidet tok han brødet" (Torkild Masvie)	225
Hva tenker Den norske kirke om kirkemusikken – egentlig? (Per Erik K. Brodal og Jørn Fevang)	226
GRØNN MANN – KLAR – GÅ (Per Ivar Våje i intervju med Sunniva Gylver)	240
Klimarettferdighet – klimafaglig grunnlag (Skaperverk og bærekraft)	242
Klimarettferdighet – teologifaglig grunnlag (Skaperverk og bærekraft)	249
Sånn kan det for eksempel gjøres... (Sunniva Gylver)	257
Biskopenes og prestenes rolle i 1814 (Lars Inge Magerøy)	276
Etter kirkemøtet (Knut Alfsvåg)	281
Pinse (Eyolf Berg)	304
Har kirken tapt – for godt? (Asbjørn Salthe)	306
Den norske kirke i Grunnloven – mellom særstilling og likestilling (Halvor Nordhaug)	328
Kirkerommets møblering (Arne Sæter)	335
Du kan ikke lenger stole på en stola (Ådne Njå)	356
Innføringsprogrammet for nye prester (Øyvind Rise)	361
Hvor gjemt er egentlig Gud? (Espen Ottosen)	363
Svar til Espen Ottosen (Atle Søvik)	364
Folkkyrkoteologi i en postmodern tid (Björn Vikström)	376
Tjenesteprodusent eller fellesskap? (Harald Hegstad i samtale med Sunniva Gylver)	382
Danskernes tro – folkekirkens utfordring (Morten Skrubbeltrang)	384
Folkekirketroen under lupen (Ida Marie Høeg i samtale med Sunniva Gylver)	386
Flere folk i kirken! (Henning Vik)	389
Hva kan Den norske kirke lære av Kirkens Bymisjon? (Sturla Stålsett i samtale med Sunniva Gylver)	396
Forskningsfrihet – sett fra forskerens side (Jan-Olav Henriksen)	408
Avsluttende svar til Atle Ottesen Søvik (Espen Ottosen)	414
Tanker om døden i lys av evolusjonsteorien og korset (Øystein Aronsen)	428
Døden – i historisk perspektiv (Sjur Isaksen)	432
Sjelesorgkonferansen for hørselshemmede 2014 (Eyolf Berg)	448
Kjønnsnøytral ekteskapsteologi – hvorfor ikke? (Øivind Benestad)	450
Autoritært om teologisk forskning (Espen Ottosen)	452
Talespråkløse døve? (Per Walle)	468
Johanneskretsen (Helge Unneland)	469
Teologifaget og forskningens frihet (Knut Alfsvåg)	473
Ottosen forstår ikke alvoret (Jan-Olav Henriksen)	475
Spanske dager fylt med sorg (Frank Oterholt)	488
Ethvert teologisk utgangspunkt bør begrunnes (Espen Ottosen)	493
En dåre spør og fire vise svarer... (Sunniva Gylver)	511
Dobbel lytting - med respekt for tekstene (Lars Dahle)	516
Vårt møte med film – på fem nivå (Margun S. Dahle)	519
Vår bruk av film – aktuelle tips (Margun S. Dahle)	525
Avsluttende svar til Ottosen (Jan-Olav Henriksen)	528
Gudstjenestereformen i Tangen, Drammen (Karoline Faber)	539
Gudstjenestereform i små menigheter (Kristin Moen Saxegaard)	542
"La oss få beholde høymessen som en puls" (Hallvard Olavson Mosdøl og Anne Haugland Balsnes)	545
Utvidet syndsbejelse på Bots- og bønnedag (Øystein Flø)	550
Henriksens forsiktige tilbaketog – en sluttreplikk (Espen Ottosen)	551

Søndagsteksten

Kirkeåret 2013-14 – 1. rekke

Samefolkets dag: Matt 5,13–16 (Lars Henrik Haugan)	19
6. søndag åpenbaringstiden: Joh 6,63–69 (Nils Tore Andersen)	21
Såmannssøndag: Luk 8,4–15 (Oddbjørn Stangeland)	23

Kristi Forklarelsesdag: Matt 17,1–9 (Knut Edvard Larsen)	24
Fastelavnssøndag: Joh 17,20–26 (Torbjørn Holt)	26
Askeonsdag: Matt 6,1–6.16–18 (Øystein I. Larsen)	42
1. søndag i fastetiden: Matt 6,1–6.16–18 (Øystein I. Larsen)	44
2. søndag i fastetiden: Matt 15,21–28 (Sjur Isaksen)	46
Maria Budskapsdag: Luk 1,26–38 (Per Kristian Sætre)	69
3. søndag i fastetiden: Luk 11,14–28 (Astrid Sætrang Morvik)	71
4. søndag i fastetiden: Hebr 4,14–16 (Sjur Isaksen)	74
Palmesøndag: Joh 12,12–24 (Silje Sørebo)	97
Skjærtorsdag: Matt 26,17–30 (Tore Skjæveland)	99
Langfredag: Matt 26,30–27,50 (Ingvild Helene Mydske Fallegård)	101
Påskennatt / Ottesong: Mark 16,1–8 (Martin Aalen Hunsager)	118
Påskedag: Luk 24,1–9 (Pål Kristian Balstad)	119
2. påskedag: Luk 24,13–35 (Ernst-Modest Herdieckerhof)	121
2. søndag i påsketiden: Joh 21,1–14 (Hilde Barsnes)	144
1. mai: Luk 6,31–36 (Kjell A. Skartseterhagen)	148
3. søndag i påsketiden: Joh 10,11–18 (Torbjørn Holt)	150
4. søndag i påsketiden: Joh 16,16–22 (Øystein I. Larsen)	172
17. mai: Luk 1,50–53 (Egil Morland)	174
5. søndag i påsketiden: Joh 15,1–8 (Sjur Isaksen)	175
6. søndag i påsketiden: Luk 8,1–8 (Per Kristian Sætre)	177
Kristi himmelfartsdag: Mark 16,19–20 (Astrid Sætrang Morvik)	200
Søndag før pinse: Joh 15,26–27 (Sjur Isaksen)	202
Pinseaften: Joh 7,37–39 (Silje Sørebo)	204
Pinsedag: Joh 20,19–23 (Tore Skjæveland)	227
2. pinsedag: Joh 16,5–11 (Ingvild Helene Mydske Fallegård)	230
Treenighetssøndag: Matt 28,16–20 (Martin Aalen Hunsager)	232
2. søndag i treenighetstiden: Matt 3,11–12 (Pål Kristian Balstad)	234
Sankthansdagen / Jonsok: Luk 1,5–17 (Ernst-Modest Herdieckerhof)	263
3. søndag i treenighetstiden: Jes 25,6–9 (Hilde Barsnes)	265
4. søndag i treenighetstiden: Mark 10,17–27 (Kjell A. Skartseterhagen)	268
5. søndag i treenighetstiden: Matt 7,15–20 (Torbjørn Holt)	270
Aposteldagen / 6. søndag i treenighetstiden: Luk 5,1–11 (Øystein I. Larsen)	291
7. søndag i treenighetstiden: 1 Mos 16,1–13 (Egil Morland)	293
Olavsdagen / Olsok: Joh 12,24–26 (Sabine Kjølsvik)	294
8. søndag i treenighetstiden: Matt 6,19–24 (Per Kristian Sætre)	297
9. søndag i treenighetstiden: Matt 11,28–30 (Astrid Sætrang Morvik)	316
10. søndag i treenighetstiden: Luk 5,27–32 (Sjur Isaksen)	318
11. søndag i treenighetstiden: Matt 23,37–39 (Silje Sørebo)	320
12. søndag i treenighetstiden: Neh 9,19–21 (Tore Skjæveland)	344
13. søndag i treenighetstiden: Matt 25,14–30 (Ingvild Helene Mydske Fallegård)	346
Vingardssøndag / 14. søndag i treenighetstiden: Matt 20,1–16 (Martin Aalen Hunsager)	348
15. søndag i treenighetstiden: Matt 5,38–48 (Pål Kristian Balstad)	365
16. søndag i treenighetstiden: Mark 7,31–37 (Ernst-Modest Herdieckerhof)	367
Mikkelsmesse: Matt 18,1–6.10–11 (Hilde Barsnes)	369
17. søndag i treenighetstiden: Joh 11,17–29 og/eller 30–46 (Kjell A. Skartseterhagen)	398
18. søndag i treenighetstiden: Matt 8,14–17 (Torbjørn Holt)	400
19. søndag i treenighetstiden: Gal 5,16–26 (Kjell Nordstokke)	402
Bots- og bønnedag: Luk 13,22–30 (Egil Morland)	416
Reformasjonsdagen: Joh 1,16–17 (Øystein I. Larsen)	419
Allehelgensdag: Matt 5,1–12 (Per Kristian Sætre)	420
22. søndag i treenighetstiden: Matt 12,33–37 (Astrid Sætrang Morvik)	435
23. søndag i treenighetstiden: Mark 10,28–31 (Sjur Isaksen)	438
Domssøndag / Kristi kongedag: Matt 25,31–46 (Silje Sørebo)	440

Kirkeåret 2014-15 – 2. rekke

1. søndag i adventstida: Luk 4,16–22a (Tore Skjæveland)	455
2. søndag i adventstiden: 1 Kor 15,50–57 (Ingvild Helene Mydske Fallegård)	457
3. søndag i adventstiden: Luk 3,7–18 (Pål Kristian Balstad)	459
4. søndag i adventstiden: Luk 1,39–45 (Hilde Barsnes)	461

Julaften: Luk 2,1-20 (Kjell A. Skartseterhagen)	477
Julenatt/ottesang: Matt 1,18-25 (Torbjørn Holt)	479
Juledag: Joh 1,1-14 (Per Kristian Sætre)	481
2. juledag (Stefanusdagen): Matt 10,16–22 (Astrid Sætrang Morvik)	500
Romjulsøndag: Luk 2,36–38 (Sjur Isaksen)	502
Nyttårsaften: Joh 14,27 (Egil Morland)	504
Nyttårsdag / Jesu navnedag: Matt 1,20b–21 (Øistein I. Larsen)	506
Kristi åpenbaringsdag: Luk 2,40–52 (Jorunn Andestad Langmoen)	529
2. søndag i åpenbaringstiden: Mark 1,3–11 (Sverre Vik)	531
3. søndag i åpenbaringstiden: Joh 4,4–26 (Heidi Westborg Steel)	533
4. søndag i åpenbaringstiden: Joh 9,1–7.35b–38 (Ingvar A. Isene)	552
Såmannssøndag: Mark 4,26–34 (Espen Andreas Hasle)	554
Kyndelsmesse: Luk 2,22-40 (Marie Bakkevig Hillesund)	556

Fra bokfronten:

Johannes Hellberg, Rune Imberg og Torbjørn Johansson (red.): Fri och bunden. En bok om teologisk antropologi (Torleiv Austad)	17
Kjell Arnold og Ole Jacob Nyhus: Kristen tro – oppdatert (Øystein Bjørdal)	40
Helmut Burkhardt: Ethik Band III, Die bessere Gerechtigkeit: spezifisch christliche Materialethik (Torleiv Austad)	67
Naomichi Masaki: Han ensam är värd vårt lov! (Ole Fredrik Kullerud)	95
Olav Tveito: Gudstjenestens historie (Jan T. Christoffersen)	115
Engedal, Leif Gunnar; Persson, B. Lennart; Torp, Elisabeth (red.): Trygge rom. Trosopp-læring i møte med sårbare og overgrepsutsatte barn og unge (Idun Strøm Sefland)	198
Eivind Meland: Det hellige som kilde til helse (Leif Gunnar Engedal)	284
Jan-Olav Henriksen og Kathrin Pabst: Uventet og ubedt (Leif Gunnar Engedal)	284
Knut Alfsvåg og Joar Haga (red.): Hva betyr det? (Harald K. Hammer)	288
Espen Ottosen: Hvorfor skriver ikke Gud på himmelen at han fins? (Atle Søvik)	340
Karl Gervin: Dverger på kjempers skuldre (Jan Schumacher)	315
Espen Ottosen: Hvorfor skriver ikke Gud på himmelen at han fins? (Atle Søvik)	340
Geir Hellemo (red.): Gudstjeneste på ny (Jan Terje Christoffersen)	342
Erik Stabrun: Bud bærer (Sjur Isaksen)	415
Jan-Olav Henriksen: Tro som gjør seende (Tone Stangeland Kaufman)	496
Kristin Norseth (red.): Messuskýringar (Per Kristian Aschim)	498

Temanumre:

Barn og forkynnelse	nr. 2
Misjon og miljø	nr. 3
Dialog og luthersk selvforståelse	nr. 7
Dåp og statistikk	nr. 8
Grunnlovsjubileet	nr. 9
Grønn teologi	nr. 10
Folkekirken	nr. 15
Døden	nr. 17
Film	nr. 21
Gudstjenestereformen	nr. 22